Tentamensskrivning i Differentialekvationer I, SF1633(5B1206).

Torsdagen den 23 oktober 2008, kl 0800-1300.

Hjälpmedel: BETA, Mathematics Handbook.
Redovisa lösningarna på ett sådant sätt att beräkningar och resonemang är lätta att följa.
Svaren skall ges på reell form.

Del 1 är avsedd för betyg E och omfattar 4 uppgifter.
För betyg E krävs 4 godkända moduler.
Del 2 är avsedd för högre betyg, A, B, C och D, och omfattar totalt 20 poäng.
För betyg A krävs förutom 4 godkända moduler även 15 poäng på del 2.
För betyg B krävs förutom 4 godkända moduler även 11 poäng på del 2.
För betyg C krävs förutom 4 godkända moduler även 7 poäng på del 2.
För betyg D krävs förutom 4 godkända moduler även 3 poäng på del 2.

De som har registrering på 5B1206 erhåller betyg enligt nedan.
Tentamen är tvådelad.
Del 1 är avsedd för betyg 3 och omfattar 4 uppgifter.
För betyg 3 krävs 4 godkända moduler.
Del 2 är avsedd för högre betyg, 4 och 5, och omfattar totalt 20 poäng.
För betyg 4 krävs förutom 4 godkända moduler även 8 poäng på del 2.
För betyg 5 krävs förutom 4 godkända moduler även 14 poäng på del 2.
Uppgifterna 11-15 ger 4 poäng vardera.

<u>Del 1</u>

<u>Modul 1.</u>

I en populationsmodell är den <u>relativa</u> tillväxthastigheten, $\frac{1}{P(t)}\frac{dP}{dt}$, som funktion av antalet djur, $P(t)$, summan av två termer. Den ena är en positiv konstant, a, och den andra termen är proportionell mot antalet djur med proportionalitetskonstanten b. Ställ upp en matematisk modell för ovanstående.
Låt konstanterna därefter vara 5000 respektive -1.
Bestäm populationen som funktion av tiden t då den vid tiden 0 år lika med 1000.

<u>Modul 2.</u>

Bestäm $y(\frac{\pi}{2})$ då $y'' + 4y = 6\delta(t - \frac{\pi}{4})$ och $y(0) = 1$ samt $y'(0) = 2$.

<u>Modul 3.</u>

Bestäm $u(x,y)$ så att $\frac{\partial u}{\partial x} + \frac{\partial u}{\partial y} = u$ och $u(x,0) = 3e^{x} + 5e^{-2x}$.

<u>Modul 4.</u>

Sök allmänna lösningen till $\mathbf{X}' = \mathbf{A}\mathbf{X}$, där $\mathbf{A} = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 4 & 1 \end{pmatrix}$. Vad är hastighetsvektorn då $\mathbf{X} = \begin{pmatrix} 1 \\ -4 \end{pmatrix}$?

Avgör även en partikels öde om den vid tiden $t = 5$ befinner sig i punkten $(-2, 4.)$

vgv

Del 2

11. Är följande påståenden, a-c, sanna eller falska? Motivera!

a) Differentialekvationen $\left(\frac{dy}{dx}\right)^2 = \frac{4-y^2}{4-x^2}$ har reella lösningar i området $\{(x,y) : |x| < 2 , \ |y| > 2\}$.

b) Låt $y = \Phi(x)$ vara en lösning till differentialekvationen $y' + y^2 + 4 = 0$.
Vidare går lösningskurvan genom punkten $(1,1)$. Då går samma lösningskurva även genom punkten $(3, 4)$.

c) Begynnelsevärdesproblemet $y' = 3y^{2/3}, \ y(0) = 0$ har ej entydig lösning.

d) Bestäm ett värde på x_0 så att grafen till lösningskurvan för begynnelsevärdesproblemet $y' + 2y = 3x - 6 \quad , y(x_0) = 0$ tangerar x -axeln i punkten $(x_0, 0)$. Bestäm därefter begynnelsevärdesproblemets lösning.

12. Den allmänna lösningen till differentialekvationen $x^2y'' + bxy' + cy = f(x) \quad , x > 0$ ges av $y = Ax^2 + Bx^{-2} + x^4$. Bestäm differentialekvationen.

13. Ett tvådimensionellt hastighetsfält beskrivs av systemet

$$\begin{cases} \frac{dx}{dt} = x^2 + y^2 - 2 \\ \frac{dy}{dt} = x^2 - y^2 \end{cases}$$

Undersök de kritiska punkternas karaktär det vill säga undersök stabilitet/instabilitet samt ange typ.

14.a. Låt $f(t)$ vara styckvis kontinuerlig på $[0, \infty)$ av exponentiell ordning och periodisk med perioden T.
Härled f :s Laplacetransformation $F(s) = \frac{1}{1-e^{-sT}} \int_0^T e^{-st} f(t)dt$ utgående från definitionen på Laplacetransform.

b. Begynnelsevärdesproblemet $y'' + y = \Phi_\varepsilon(t) \quad , t > 0 \ , y(0) = y'(0) = 0$ beskriver en svängningskrets med en högfrekvent insignal $\Phi_\varepsilon(t)$ nämligen fyrkants-vågen $\Phi_\varepsilon(t) = \begin{cases} 1 & , 0 < t < \varepsilon \\ 0 & , \varepsilon < t < 2\varepsilon \end{cases}$ och $\Phi_\varepsilon(t + 2\varepsilon) = \Phi_\varepsilon(t)$,
där ε är ett litet tal.
Lösningen $y(t)$ beror av ε , $y(t) = y_\varepsilon(t)$. Bestäm gränsfunktionen $y_0(t) = \lim_{\varepsilon \to 0} y_\varepsilon(t)$.

Ledning: Gränsövergången kan med fördel göras på Laplacetransformsidan.

15.a. Vad menas med att två funktioner är ortogonala på ett intervall $0 \le t \le L$

b. Undersök om följden $\{1, \cos t, \cos 2t, \cos 3t, ..., \cos nt, ...\}$ är ortogonal på intervallet $0 \le t \le \pi$.

c. Utveckla den reellvärda funktionen f på intervallet $0 \le t \le \pi$ i ovanstående följd.

d. Bestäm med hjälp av ovanstående $\int_0^\pi \left(f(t)\right)^2 dt$.